

Conjunt de fitxes
temàtiques del territori

Relacions ecosocials en el nostre entorn

Aquest conjunt d'activitats convida a observar i explorar l'entorn natural del municipi, amb especial atenció a l'Hostal del Fum i als espais verds propers. A través d'experiències actives, es fomenta una relació conscient, respectuosa i educativa amb la natura.

En un primer bloc, les propostes se centren en l'exploració del territori. Es proposa una gran casa del tresor per recórrer l'Hostal del Fum i identificar punts rellevants, que posteriorment es geolocalitzen en un plànol. També s'inclou un passeig alternatiu per observar i recollir materials naturals, com fulles, llavors o elements caiguts al terra, amb l'objectiu de classificar-los i analitzar-ne les característiques.

El segon bloc se centra en la importància de la flora del nostre entorn. Es reflexiona sobre el paper dels arbres en els ecosistemes, es proposa la construcció d'un herbari digital amb plantes aromàtiques, medicinals i culinàries, i es valora la biodiversitat vegetal que forma part del nostre dia a dia.

Finalment, el tercer bloc treballa la biodiversitat animal i la pol·linització. Es proposen activitats per reconèixer insectes pol·linitzadors i altres espècies del medi, així com la construcció d'un hotel d'insectes, tenint en compte les necessitats de cada espècie per crear espais acollidors i funcionals.

Aquest material està pensat per realitzar-se en entorns educatius o en sortides a la natura, i afavoreix l'observació atenta, l'aprenentatge actiu i la valoració del patrimoni natural local

Guia d'activitats del projecte socioeducatiu «El dimoni i les pedres» - Segona edició (2025)

Autora: Paloma Valdivia Vizarreta @hurukuta

Correcció i revisió: Laura Carbonero Sánchez i Verónica Valcarce de Veer

Publicació: Ajuntament de Palau-solità i Plegamans

Disseny gràfic i maquetació: Silvia Calavera

Primera edició: 2020

ÍNDEX D'ACTIVITATS

H1	La cacera del tresor	3
H2	El llenguatge dels arbres	4
H3	Elaborem un herbari	5
H4	Explorar, imaginar i enregistrar	6
H5	Els pol·linitzadors: salvem-los!	8
H6	Un passeig diferent	9
H7	L'herbari digital de plantes	10
H8	Construïm un hotel d'insectes	11

Aquest document està disponible a Internet de forma resumida i amb l'opció de descarregar el text completa: <https://ddd.uab.cat/record/317819>

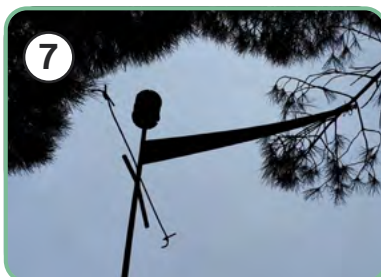
Utilitzeu la referència següent per citar aquest document: Valdivia-Vizarreta P. & Carbonero-Sánchez L. 2020. *Guia d'activitats del projecte socioeducatiu «El dimoni i les pedres»*. Barcelona.

Aquesta publicació ha estat realitzada amb el suport financer de l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans, dins del Conveni entre l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans i la Universitat Autònoma de Barcelona.

La cacera del tresor

Trobeu la ubicació des d'on es van fer les fotos i indiqueu-la al pla del parc de l'Hostal del Fum.

El llenguatge dels arbres

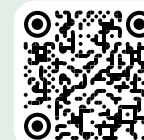
Les fotografies són de diferents arbres que hi ha al parc de l'Hostal del Fum.

Escriu-ne el nom i indica a quina part del parc es troben.

« *Els arbres parlen* », a càrrec de Suzanne Simard (TED Vídeos).

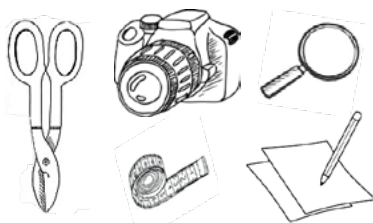
Elaborem un herbari

Un herbari és una col·lecció de plantes prem-sades i assecades que es conserven sobre paper, normalment acompanyades del seu nom científic, la data i el lloc on s'han recollit. Els herbaris han estat fonamentals per al desenvolupament de la ciència, ja que han permès identificar espècies, estudiar la biodiversitat d'una zona i entendre com canvia el paisatge amb el temps. Quan en fem un, és important tenir cura de l'entorn: no s'han d'arrencar plantes vives ni fer malbé l'ecosistema. Només s'haurien de recollir aquelles parts que ja hagin caigut o estiguin seques, o bé utilitzar plantes aromàtiques del jardí o la terrassa, sempre amb respecte. Fer un herbari ens convida a observar amb atenció, estimar la natura i comprendre millor el món vegetal que ens envolta.

Ara en farem un: revisa els materials i, a continuació, t'expliquem pas a pas com construir-lo.

- 1 Recull i registra sobre aquest de les mostres.

- 2 Transporta les mostres.

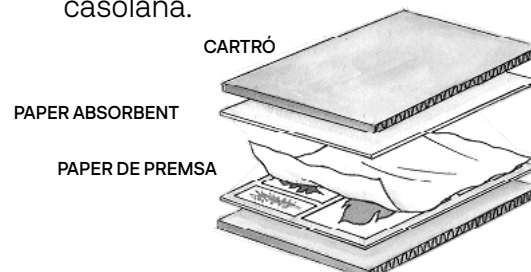

- 3 Neteja i poda les mostres per poder fer-ne després el premsat.

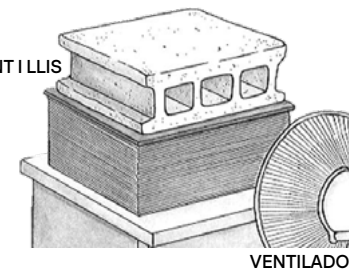
- 4 Investiga sobre les teves mostres per poder-les descriure i classificar.

- 5 Construeix una premsa de plantes casolana.

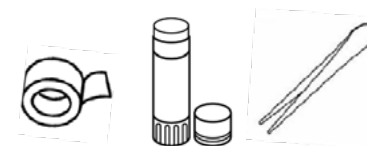

- 6 Tanca la premsa i posa-hi objectes pesants a la part superior per crear pressió.

OBJECTE PESANT I LLIS

- 7 Munta i etiqueta les teves plantes.

« Com fer un herbari? »

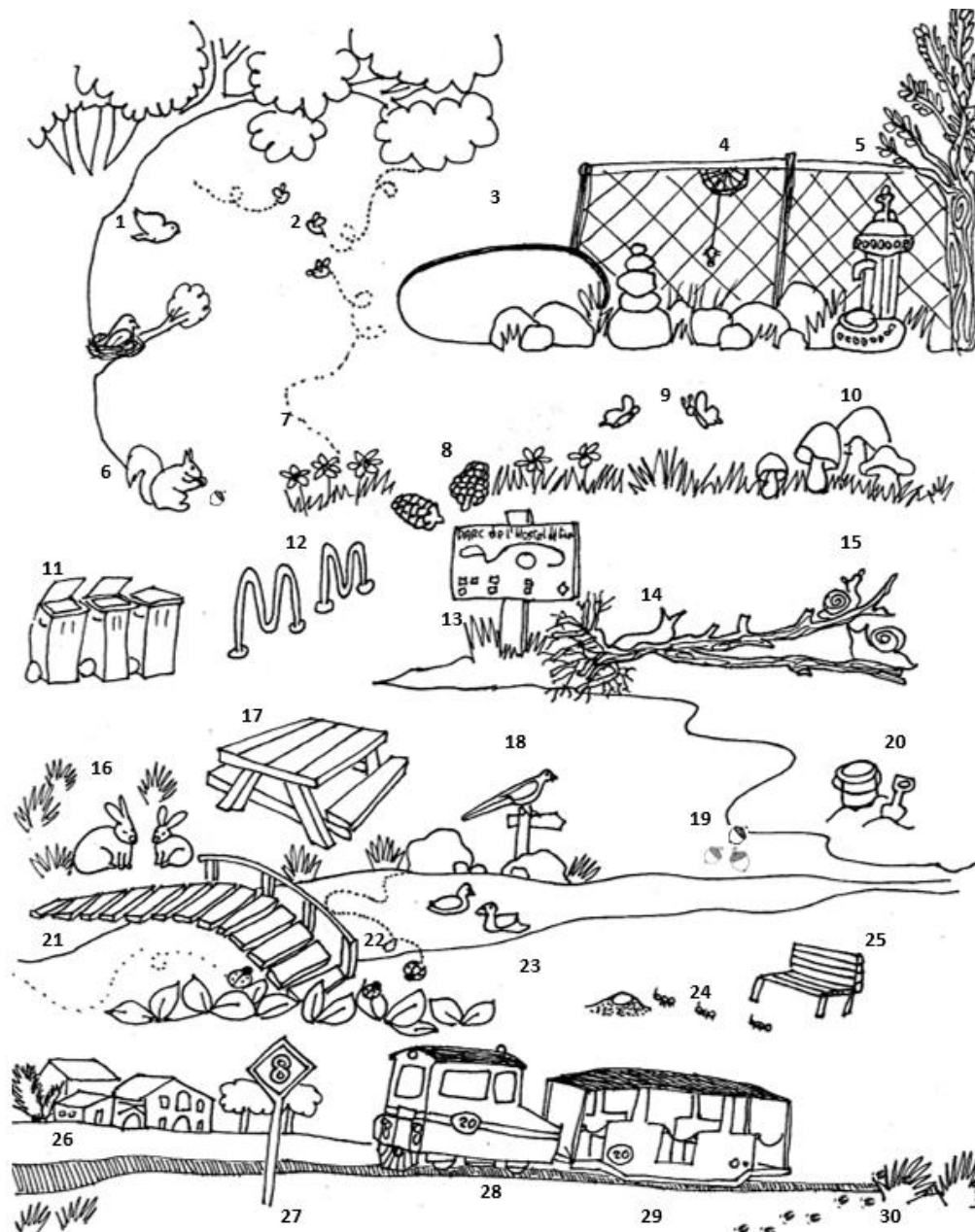
Explorar, imaginar i enregistrar

UN DIA A L'HOSTAL DEL FUM

Aquesta primera fitxa és un dibuix de diverses coses que són al parc de l'Hostal del Fum.

Quantes ets capaç de trobar? A més, a la fitxa següent pots trobar-ne tots els noms. Utilitza qualsevol de les dues fitxes per indicar el que vas trobant!

Explorar, imaginar i enregistrar

30 coses que hem de trobar al parc de l'Hostal del Fum.

1 MOSQUITER COMÚ	2 ABELLES	3 BASSA	4 TERANYINA	5 FONT	6 ESQUIROL
7 FLORS	8 PINYES	9 PAPALLONES	10 BOLETS	11 ESCOMBRARIES	12 QUADRE DE BICICLETES
13 SENYAL INFORMATIU	14 LLIMAC	15 CARGOLS	16 CONILLS	17 TAULA DE PÍCNIC	18 GARSA
19 GLA	20 SORRA	21 PONT DE FUSTA	22 MARIETES	23 ÀNECS	24 FORMIGUER
25 BANC DE FUSTA	26 MASIA	27 SENYAL DE TREN	28 LOCOMOTORA	29 VAGÓ	30 PETJADES DE PORC SENGLAR

7

Els pol·linitzadors: salvem-los!

La pol·linització és el procés de transferència del pol·len de les plantes. La major part de les plantes que cultivem depenen de la pol·linització d'insectes o d'altres animals. D'aquest procés, se'n beneficien tant les plantes com els pol·linitzadors, i s'aconsegueix una millor qualitat dels fruits i de les llavors.

Al parc de l'Hostal del Fum viuen molts pol·linitzadors. N'has vist algun? A la imatge pots trobar alguns dels pol·linitzadors més comuns. Per saber-ne el nom, has de reordenar les lletres de la taula de sota.

5 SATOGALL

3 LLPPNAAOA

13 ATIERMAR

6 ALABEL

14 BRATACSE

9 FARMOGI

10 BEALLA

1 ASCOM

11 RANA

15 SETABRAC

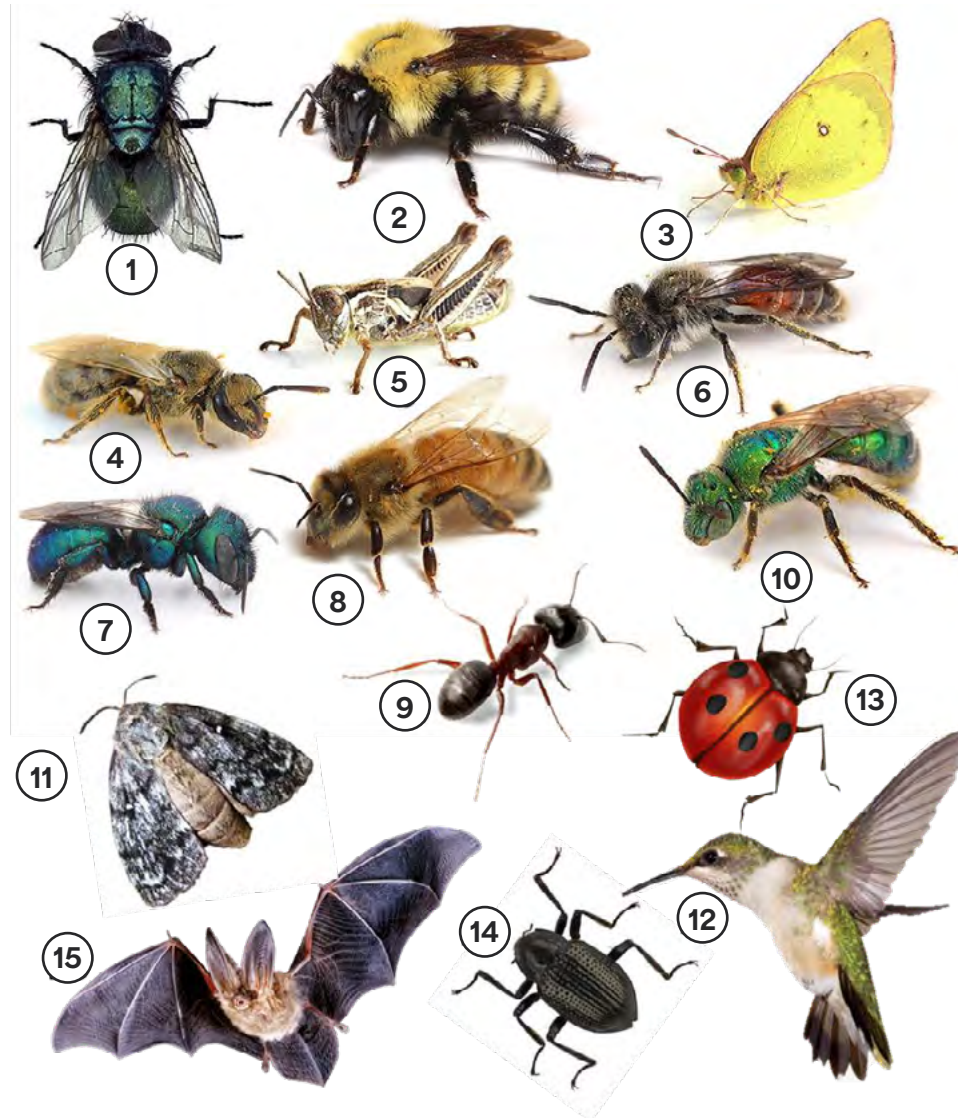
8 BALLEA

2 ALABLE

4 BALLEA

12 BROCILÍ

7 LLABAE

8

Un passeig diferent

MATERIALS:

Una caixa de cartró o una cistella

Un llapis

Un quadern o fulls per escriure

Aquesta no és una caminada qualsevol: és a ritme suau i requereix que mireu tot allò que us envolta.

- 1 Recolliu tot allò que us resulti interessant i col·loqueu-ho a la caixa o a la cistella: trossos d'escorça, pinassa, glans, baies, branques, pedretes, fulles caigudes al terra, etc.
- 2 Un cop finalitzat el passeig, feu una llista del que heu trobat.
- 3 Classifiqueu tot el que heu recollit.
- 4 Reflexioneu sobre com és cada objecte, a què us recorda i per què us ha agradar. Si voleu, també podeu compartir el vostre parer amb la resta de companys i companyes.
- 5 Creeu una composició amb tot el que heu recollit.

L'herbari digital de plantes aromàtiques, medicinals i culinàries

Al nostre voltant hi ha un munt de plantes aromàtiques, culinàries i medicinals. Busquem-les!

- ① Pregunta quines plantes aromàtiques, culinàries i medicinals utilitzen a casa teva. Pren nota de les seves respostes.
- ② Busca-les a Internet perquè sàpigues com són.
- ③ Cerca totes aquestes herbes als jardins, horts, parcs i camins.
- ④ Fes una foto a les plantes aromàtiques, culinàries i medicinals.
- ⑤ Observa amb deteniment cada detall: mida, forma, color de la tija i de les fulles, flors, etcètera.
- ⑥ Dibuixa i coloreix una branca de la planta, escriu-ne el nom i on la vas trobar. Escaneja el teu dibuix.
- ⑦ Elabora un àlbum amb les fotos i els dibuixos que has escanejat.

10

Construïm un hotel d'insectes

Per què és important fer un hotel d'insectes?

Els insectes petits com les marietes, les abelles solitàries o els borinots són molt importants per al nostre entorn. Ens ajuden a tenir més flors i aliments, i també a controlar plagues que fan mal a les plantes.

Però avui dia, molts d'aquests insectes tenen dificultats per trobar llocs on viure. Cada vegada hi ha menys arbres vells, menys fulles al terra i menys racons tranquils. Quan arriba l'hivern, també necessiten un lloc per protegir-se del fred i descansar.

Per això podem construir un petit hotel d'insectes: una caseta feta amb materials naturals que serveixi de refugi. Amb la teva ajuda, podran viure millor i seguir ajudant la natura!

MATERIALS:

Una caixa de fruita de plàstic o de fusta
Pinyes
Canyes o tiges buides
Escorça d'arbres
Palla o fenc

- 1 Recull els materials naturals que puguis (amb ajuda, si cal).
- 2 Munta el teu hotel dins d'una caixa, aquesta caixa ha de ser una caixa resistent a la pluja i al sol, com les de fusta o plàstic, distribuint bé els materials perquè els insectes s'hi puguin amagar i sentir-se segurs.
- 3 Col·loca l'hotel en un lloc tranquil, a més d'un metre del terra, on no hi toqui gaire el sol directe.
- 4 Pot ser sota un arbre, en un jardí o en un racó protegit del vent, la pluja i d'altres depredadors.
- 5 Fes una foto o un dibuix del teu hotel i comparteix-lo amb els teus companys, companyes, amics o familiars. Així podràs animar altres persones a construir el seu propi hotel d'insectes.
- 6 Visita'l de tant en tant per veure si hi ha nous hostes.

11

Construïm un hotel d'insectes

Hostes amb ales, potes i moltes ganes!

Llegeix quins materials agraden a cada insecte i escriu el seu nom al costat del material.

MARIETA

➤ **Benefici:** Menja pugons i altres plagues de les plantes.

➤ **Què li agrada:** Pinyes, escorça, llocs secs amb forats petits.

ABELLES SOLITÀRIES

➤ **Benefici:** Són excel·lents pol·linitzadores.

➤ **Què li agrada:** Canyes de bambú, fustes foradades, forats naturals.

BORINOTS

➤ **Benefici:** Pollinitzen flors quan fa fred o poca llum.

➤ **Què li agrada:** Escorça, herba seca o forats grans a prop del terra.

ORELLUTS

➤ **Benefici:** Menja pugons, larves i matèria vegetal en descomposició.

➤ **Què li agrada:** Palla, testos de terrissa trencats, llocs foscos i humits.

MOSQUES SÍRFIDES

➤ **Benefici:** Les larves mengen pugons i els adults pol·linitzen.

➤ **Què li agrada:** Escorça, palla, petits forats protegits.

Averigua el nom de cada insecte i escriu-lo a sota del dibuix. Després, indica quina "habitació" de l'hotel d'insectes seria la seva preferida per viure-hi.

